

TELEGRAFUL ROMÂN.

Telegrafulu iese de doua ori pe septimana: joi si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditor'a foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gal'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditor'a. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr 10. ANULU XII.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12f pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 2 Februaru 1864.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Legea pentru limbi.

Legea pentru „indreptarea egala“ a limbilor tierii, sanctionata de Maiestatea Sea si retramisa Inaltului Gubernu regescu, s'au impartitu, se dice, municipieloru spre publicare. Acest'a dar aru fi celu d'antaiu fruptu pipaitu alu vietiei nostre constitutiunale, carea de altmintrea pan'acum ni-au aretatu mai multu numai partile sele cele slabe si adesea ni-a storsu marturisirea, ca 'n multe privintie pentru noi a fostu mai bine subt absolutismu. E aspra pote dicerea din urma si suna mai ca o acuzare incontr'a nostra propria, ca candu adica noi inca n'am fi capaci de a 'ntielege diferenti'a cea enorma intre absolutismu si constitutiunalismu si n'am fi maturi de ajunsu pentru vietia constitutiunala; dar cine va cunosce starea cea deplorabila, in carea ne aflamu pelanga totu constitutiunalismulu nostru celu atatu de glorificatu, acel'a va crede, ca n'amu disu neadeveru prin asertulu de susu. Esistinti'a celoru catoru—va amplotiati, mai mari si mai mici, cu cari cerca mai cu sema unu soiul alu compatriotiloru nostri a ne scote ochii, pre noi celu putinu nu ne pote orbi; caci pelanga totu respectulu, ce datorimu acestoru amplotiati ca unoru mijlocitori intre poporu si regimu, totusi trebuie sa marturisimu, ca tocmai diet'a din urma ni-au aretatu intr'unu modu neasceptatu, catu de multu le suntu legate loru manile in legislativa. Si apoi panacandu referintiele urbariale nu voru fi complanate intr'unu modu mai multiamitoriu; panacandu cartile funduarie nu voru fi regulate si controlate, incatu Romanelu cu mos'a sea dajduta cu totu sa n'aiba dreptu de a alege in comitetulu comuneloru, in reprezentatiunea municipieloru si in diet'a tierii; panacandu Romanulu ca idividu, ca comuna, ca corporatiune se constringe prin legi apesatore la sorte de proletariu; panacandu in acesta tierra, aperata cu atata sange romanescu, pentru preotimea, invetiatorimea si scolele lui nu remane unu petecuti de pamentu spre dotare; panacandu Romanji transsilvani, cari singuri intrecu cu numerulu pre toti ceilalti conlocitori din tierra, au in tota patri'a doue municipie romanesci, ear atatea si atatea parti ale teritoriului locuitu de Romani e lipitu si innaditu de cutare scaunu sasescu, de cutare comitatu ungurescu; panacandu limb'a lui nu e consideratata partea cea mai mare nici in gimnasia, necum in facultatile din tierra; panacandu inea o suta si o mia de alte lucrari nu voru fi altmintrea decum suntu: pan'atunci cate—va posturi de amplotiati, ocupate de Romani, voru fi unu surrogatu microscopicu de micu pentru dorintie'e nostre, si dulceti'a constitutiunalismulu o vomu cunosce mai multu din spusele altor'a, decatu din esperiinti'a propria.

Dar sa revenimu la obiectu! Dupa—ce se va publica acesta lege, urmeza, ca sa se puna in lucrare, sa devina din cuventu fapta. Aici se deschide unu campu frumosu de activitate pentru amplotiati romani, ca adica sa esecuteze si insisi si sa faca a se esecuta si din partea altor'a decisiunile eii.

Li se deschide, dicemu, unu campu largu intru esecutarea eii. Din nefericire insa nici cea mai consciinti'osa esecutare nu va pote umple lacunele si stirbiturile, ce le—a lasatu in lege diet'a, puterea legislativa a tierii. Acum la esecutarea eii vomu vedé si ne vomu convinge, catu de dreptu au avutu in dieta ablegatii Sipotariu, Lazaru, Vlass'a, Popoviciu, Pope'a si altii caracterisati adeseori de escentrici, candu adusera amendementele sciute la cutare si cutare §; tocmai acum se va vedé, deca a fostu raticata majoritatea ablegatiloru romani, ori nu, deca au meritatu ori n'au meritatu imputarile, ce li s'au facutu din partea contrariloru loru.

Sa luamu unu esemplu practiculu! §. 10 dice: „In comunele cetatienesci si satesci defige limb'a afaceriloru interne in trebi comunale reprezentanti'a comunei.“ (Vedi tota Jega in nr. 88 alu Tel. Rom. din 1863.) Romani, po-

temu dice, ca dor in tota Transilvani'a numai in orasielile—caci de orasie si cetati romanesci dorere inca nu potemu vorbi—si satele curatu romanesci suntu reprezentati dupa cuvintia; caci in celelalte orasie si sate reprezentatielile s'au re'ntregitu dupa chei'a cea vechia, parte dinnainte de 1848, asi'incatu de nu cum—va voru alege Magiarii si Sasii si pre Romani (ceea—ce insa nu cutezamu nici a spera), Romani nici in reprezentatie, comitete seu cum se mai chiama nu potu sa intre. Nefiindu Romani in comitete, cine sa vorbeasca si 'n favorea limbei romane? Nimeni. Iata dar limb'a romana esilata din intrebuintiarea oficiosa in comune amestecate! Esilarea acesti'a va dura pecatu va sta reprezentati'a seu comitetulu respectivu,—din fericire; caci de reusi amendementulu lui Obert, atunci era sa fia esilata pentru totdeun'a.

Precum va fi 'n comune, asi' va fi si 'n municipie, dupa § 11. Municipie romanesci suntu in tota Transilvani'a numai doue: districtulu Fagarasiului—si inca si acel'a fara orasiulu Fagarasiu—si districtulu Nascudului. Mai in tote celelalte comitate si scaune, de—si 'n cele mai multe Romani facu majoritatea absoluta, ei nu suntu reprezentati nici pe departe dupa o norma drepta prin municipie; de aci urmeza, ca reprezentati'a municipiului fiindu partea cea mai mare neromana, va alege a lta limba pentru afacerile sele municipale, —si limb'a romana iata—o esilata si din municipie, pelanga tota majoritatea locuitoriloru romani!

Asemenea se are lucrulu si cu § 16., care presidiiloru le lasa 'n voia a 'ntrebuintia limb'a carea le place, si prin acesti'a presidiiloru municipale le da o prerogativa, carea ne tememu ca o voru esploata forte in nefavorea limbei romane.

Totu asi' depagubitoriu limbei nostre e si § 17; prin care diet'a a resignatu fara nici o nevoia la unu dreptu alu seu mare si ne disputabilu. —

Avemu dar cauza destula de a nu ascepta dela legea pentru limbi rezultate prea mari.

Cu tote acestea o salutamu ca cea d'antaiu poma culesa din pomisorulu constitutiunei nostre, si dorimu, ca baremu si in forma acesti'a sa fia esecutata cu promptitate; caci in fine, chiaru si cea mai buna si mai folositoare lege ce ajuta, deca nu se pune 'n lucrare?!

Datorinti'a nostra insa indeosebi va fi a priveghia asupra observarei eii, a pasi incontr'a ori cui ce s'aru incerca a o paralisa seu a o 'ncungiura seu a o interpreta stangaci; caci tote aceste incercari potemu prevedé ca nu voru lipsi.

Dela senatulu imperialu.

Sesiunea de fatia a senatulu imperialu se apropia cu pasi repedi de capetulu seu, si afara de obiectele, a caroru pertractare s'au inceputu si curge acum, se crede ca numai cestiunea drumului de feru transsilvanu se va mai lua la desbateru, voidu pe semne regimulu prin acesti'a aremunera incatu—va pre loialii sei Transilvani.

Peste siedintiele din urma, atatu ale casei de susu, catu si ale camerei ablegatiloru, potemu trece catu mai scurtu.

Cas'a de susu desbatu in siedinti'a 25. din 3 Februaru o cestiune—trebuie sa dicemu bagatela fatia cu faptele cele mari, ce le vedemu petrecendu—se dinnainte ochiloru nostri:—adeca tacsele in institutele publice de nascere si de smintiti. Nevrendu ne veni in minte samburosulu nostru proverbiiu: Satulu plange—bab'a se peptena.

In aceea si avu siedintia cas'a ablegatiloru. La ordinea dilei fu relatiunea comisiunei compuse din ambele case pentru complanarea diferentieloru escate intre ambele case in privinti'a bugetului pe anulu 1864. Se scie adeca din desbaterile de mainainte, ca in mai multe puncte cas'a magnatiloru fusese de alta parere ca cas'a ablegatiloru; de aceea

se compusesse din ambele case o comisiune de câte 6 membrii, carea sa cercce a aduce in armonia ne-
intelegerile dintre ambele case. Cu aceste desbateri tre-
cura in cas'a ablegatiloru siedinti'a 80, 81 si 82. Mai
in toate punctele principale se aduc parerile in consunantia;
celelalte ramâne a le complaná regimulu, care firesece va poté
incuviintiá in punctele de diferentia numai sumele mai mici;
câci sumele mai mici se cuprindu in cele mai mari, ear cele
mai mari nu se cuprindu in cele mai mici.

Cas'a magnatiloru mai avù siedintia (a 26.), in 4
Febr., in carea alese mai antâiu o comisiune de 9 membri,
care sa examineze legea pentru darea de castigu si de venitu
dela societati de actii. Totu in acea siedintia desbatu si vota
si ea, dupa propunerea casei ablegatiloru, creditulu supletoriu
de 525,000 f. pentru administratiunea politica a ministeriu-
lui de statu. La capetulu siedintiei mai priimi cas'a magna-
tiloru si proiectulu de lege privitoriu la unele schimbâri, ce
le facuse cas'a ablegatiloru in legea imprumutului pentru cei
lipsiti din Ungari'a.

In 5 Februaru iar avura siedintie amendoue casele. Ca-
s'a magnatiloru, la propunerea Contelui Kuefstein,
aduce unu: Sa traiésca! bravei armate austriace, carea a se-
versitu celu d'antâiu faptu de eroismu si de gloria in batai'a
cu Danesii. Apoi trecendu la ordinea dilei, pertracteza mai
multe puncte de diferentia in bugetu, ce se escasera intre ea
si intre cas'a ablegatiloru. — Si cas'a ablegatiloru ad-
duce la inceputulu siedintiei sele unu asemenea tributü
de simpathia si de admiratiune pentru ar-
mata, precum si de jale pentru cei cadiuti.
Propunerea urmase din partea ablegatului celui mai opposi-
tionalu, Dr. Giskra. Apoi vine la ordinea dilei reportulu
comitetului de controlarea datorieloru statului, privitoriu la
modificarea articolului, ce determina controlarea datorieloru
statului prin senatulu imperialu. Se decide, a se provocá regimulu
cá 'n sesiunea cea mai de aprópe sa aduca unu proiectu core-
spundiatoriu. Dup'aceea se desbatu si se voteza cele 4
millióne fl. cerute suppletorie de ministeriulu de resboiu pen-
tru rebonificarea de prestatiuni si pagube facute 'n resboiulu
din 1859. — In aceea si era sa tina siedintia si senatulu
imperialu redusu, dar nu suntu de fatia membrii de lipsa.
Herbst trage atentiunea Camerei asupr'a observarei ce a
facutu, ca de luni de dile unii membri nu mai
vinu la siedintie, ca 'n septemân'a trecuta au
fostu de fatia la desbaterea celor 10 mil-
lióne, ear de atunci încóce au întorsu cam-
erei spatetele. (Polonii? Red.) Se decide, cá sa se 'ntre-
buintieze decisiunea paragrafului respectivu in privinti'a lipsiri-
loru.

Siedinti'a acést'ainsa se tine apoi in 6 Februaru. Ob-
iectulu de desbatere e dreptulu Israelitiloru de a avé pro-
prietati in capital'a Bucovinei, Cernautiu. Polonii, Rutenii,
Românii din Bucovin'a si inca câti-va ablegati combatu prin
Grocholski competinti'a senatului imp. la aducerea a-
cestei legi, dar ramânu in minoritate; si asiá se priimesce
legea, prin carea Evreiloru din Cernautiu se da dreptu ne-
marginitu a-si cumperá case si mosti. — Comitetulu propune
cá sa decida camer'a a rogá pre regimulu, cá 'n sesiunea
urmatóre sa aduca unu proiectu de lege, prin carea in tinu-
tulu tieriloru reprezentate in sen. imp. redusu sa se stérge
legile, ce dreptulu de possessiune-lu léga de cutare séu cutare
confessiune. Se priimesce fára desbatere. Asemenea se prii-
mesce dupa a trei'a citire si legea pentru dreptulu de pos-
sessiune alu Iudeiloru din Cernautiu. —

Unu cuventu in caus'a propria.

Facendu o revista asupr'a abonantiloru nostri de pe a-
nulu 1864 — o revista, ce nu ne a 'neuragiatu tocmai preste
mesura in missiunea cea grea ce avemu — amu fostu surprinsi
de numerulu celu micu preste asceptare alu comunel-
loru abonate. Si fiindca presupunemu, ca nici celelalte
foi romanesci nu suntu in acést'a privintia mai fericite de-
cátu noi, pentru aceea credemu ca nu causâmu vatemare nici
unui'a din celelalte doue jurnale române politice, déca din
cestiunea acést'a, bagatela la parere, dar in adeveru nu fára
insemnate, facemu unu obiectu de desbatere publica.

Cum sa ne esplicâmu impregiurarea, ea atátu de putine
comune romanesci citescu diuarie?

Celu d'antâiu respunsu poté, ce ni se va dá, va fi, ca
comunele suntu serace. Respectu de seracia!
Ea 'n adeveru ici colea poté fi caus'a, de nu mai ajungu
banisiorii satului si pe „gazete“; dar in cele mai multe ca-
suri de siguru nu e. Vreo 8, 10 pâna 'n 12 f. pe anu suntu
in bugetulu unei comune unu quantu atátu de neinsemnatu,
incátu mai ca s'aru aduná din sfarmiturile, ce cadu de pe

més'a — diregatoriloru comunale. Apoi afara de aceea es-
cusarea cu seraci'a n'o potemu lasá valida, câci scimu de
siguru, ca mai multe comune romanesci suntu abonate din
banii cei romanesci ai sateloru celor romanesci la diuarie
germane si magiare. Caus'a acestei impregiurari aru poté fi,
ca diuariele romanesci nu tinu concurenti'a cu cele germane
séu magiare; acést'a aru fi tristu pentru noi jurnalistii, cu
tôte ca si noi suntemu fii ai tempului si ai poporului nostru
si cá atari suntemu numai unu termomentru alu culturei po-
porului, din care amu esitu; dar amu fi totdeodata unu pin-
tene de a ne incordá poterile pentru aren'a de concurentia.
In fine, déca unu jurnalul romanescu n'aru poté supplini
lips'a jurnaleloru straine, comuneloru li-aru stá 'n voia a a-
boná la tóte trele. — Dar caus'a nu e acést'a, ci suntu
parte mare notarii straini, de cari e plinu locul
prin comunele romanesci. Nu suntemu manecatori de straini,
si ne pare bine déca vedemu pre compatriotii de felurite limbi
in comerciu cátu de vin, materialu si spiritualu, unii cu altii;
atát'a insa totu nu merge de departe patriotismulu nostru,
incátu din galanteria séu slabitiune sa vedemu cu nepesare
comunele române in mâni straine, ear pre fiii nostri sa-i audimu
plangandu-se de lips'a pânei. Si tocmai prin comune de acestea
romanesci cu notari neromani nu merge nici o fóia romané-
sea, dincontra insa mergu poté inca câte doue neromâne; câci
„domnului notaru“ adesea-i poté fi usioru a convinge pre
„jupânulu jude“, ca fóia germana séu magiara e de lipsa,
ear cea româna nu. Firesece de lipsa; câci densusului a ceea-i
trebuiece; apoi cititorulu e densulu si numai pla-
titorulu e „satulu.“ Aru fi tempulu, cá comunele ro-
manesci si 'n privinti'a notariloru sei comunali sa-si traga
odata sém'a mai bine. —

Alt'a, cu ce s'aru poté escusá poté necitirea diuariloru
romanesci, arufi poté, ca publiculu satescu nu
le 'ntielege de ajunsu. E adeveratu, ca „invetiati-
tii“ nostri cu ortografiile si cu limbagiile lor pare ca lu-
era aorea inadinsu spre aceea, cá sa-i intieléga cátu mai pu-
tini; dar e adeveratu si aceea, ca diuariele nu suntu chiamate
a fi abedarie si cârti de citire, de aceea nu potu vorbi si
scrie altmintrea decumu vosbescu. Bine, fórté bine aru fi,
déca amu avé vreunu diuaru politicu anume pentru poporu,
scrisu intr'unu limbagiu cátu se poté mai simplu si mai vul-
garu, ba nu ni-aru pasá macaru cu cirilice, — câci totdean'a
spiritulu ne e mai pe susu de forma; insa pâna atunci voru
trebú sa se accomodeze si cititorii din poporu dupa maiori-
tatea cititoriloru mai studiati si dupa modulu de scriere, ce-lu
pretinde tempulu modernu. Dealtmintrea insa si cu citirea
diuariloru e cá cu multe alte lucruri; ea la inceputu se paré
grea, ostenitóre, disgustatóre, dar cu tempu, crescendu po-
terea de a le 'ntielege, divine usióra si placuta. Câti ómeni
betráni, nestudiati suntu, cari prin citirea continua a jurnale-
loru si-au insusitu unu magazinu de sciintie limbistice, isto-
rice, geografice si preste totu reale — preste tóta ascep-
tarea!

Nici acést'a dar n'aru fi cauza de ajunsu pentru de a
escusá necitirea diuariloru din partea comuneloru române.

(Va urmá.)

Sabiu in 1 Februaru. Sesiunea de fatia a sena-
tului imperialu, precumu spunu diuarile de Vienn'a, e sa se
termine astadi, si asiá se poté, ca pe candu cititorii nostri
voru citi aceste siruri, ablegatii transsilvani sa fia pe drumu
cátra casa.*) Déca se va face inchiderea sesiunei prin Maie-
statea Sea in persóna, ori prin unu plenipotentiatu, nu se scie.
Inca in decurgerea lunei lui Februaru, se díce, se voru con-
chiamá dietele provinciale. Prin Vienn'a se spera, ca pe-
lánga dietele de dincolo de Laitha, adica din tierile germano
slavice, si pelánga diet'a transsilvana, carea-si va continuá
lucrările incepute si intrerupte, se va aduná si diet'a
croatica. Acést'a se concheia din corespundinti'a cea
straordinara désa, ce se pórtá acumu între ministeriulu de
statu si Cancellari'a aulica croatica. — Atunci apoi Ungari'a
singura aru mai fi fára dieta; panacandu? cine scie? —

Din Bundorfu (scaunulu Sighisórei) ni se scrie,
ca cele publicate in „Herm. Ztg.“ etc. pe la capetulu anului
1863 asupr'a Romániloru de acolo: ca adica ei si-au alesu
Jude satescu deosebitu de Sasi s. a., suntu numai invective
malitóse, pentru de a petá pre Románi si prin diuarie, câci alt-
mintrea nu mai sciu cum sa-i peteze. Starea cea adeverata
sa fia aceea, ca esíndu in 30 Octobre Inspectorulu d. Baum-
gärtner in fati'a locului pentru alegerea de Jude comunalu,
pre Románi — dupacum cam e datin'a pe acolo — nici i-au

*) Dupa scriile (mai nóue iar s'au amanatu. 22. an. ni Red.

inșciintiatu despre venirea sea, nici i-a chiamatu a luá parte și ei la acestu actu publicu, ci i-au privitu cá pre nisce nulle, cá pre unii ce nu esista. Indignati de acésta procedere ilegalá, Români au tramisu doi insi, sa véda ce e, și laudatulu Inspectoru a respunsu, ca a venitu sa schimbe judele, dar pre Români pentru aceea nu i-a chiamatu, pentrucá ei n'a u dreptu a colo. (Auditi!) Români respusera, ca déca n'au dreptu la alegerea diregatoriloru, apoi nici acesti diregatori nu voru avé dreptu asupr'a loru. Apoi întrebandu-i d. Inspectoru: Ce vreti voi? — căci pe acolo nici preotimea se pare ca nu e scósa din: tu și voi! — ei respusera, ca sa aiba și ei doi diregatori între diregatorii comunéi. D. Inspectoru le promise și le demandá a merge cá sa-si aléga doi insi, și apoi sa-i aduca, cá sa-i intarésca și sa-i jure. Panacandú insa Români alesera, d. Inspectoru-si perduse urm'a din satu și lasase vorb'a sa-i duca sa-i jure la Sighisióra. Intr'acecea diregatori'a sasésca — nu comunala, căci aceea nu esista — la tóta ocașiunea chiamase la agendele sele și pre cei doi Români alesi de Români, dar acestia scjindu-se neintariti și nejurati, nu voiserá sa ia parte la nimicu. Diregatori'a sasésca raportá Inspectoratulu, ca Români nu voru sa priimésca slujba și nu voru sa recunosca nici diregatori'a, ci si-au alesu diregatoria propria. Inspectorulu dup'aceea au venitu in satu cu gendarmi, a luat pre mai multi Români la felurite 'ntrebári, ear pre unulu Lazaru (?) Curt'a, dupa-ce la tinutu o di 'ntreaga in Bundorfu, l'a dusu prinsu in Sighisióra, unde e și acum. Vr'o 13 Români suntu dati la judecat'a criminala; poporulu románu e fórte 'ngrijitu și indignatu de cele-ce are sa suferé in tóte dílele. — (Nu scimu in cátu, in cátu nu, e autentica informatiunea acést'a; noi insa deplorámu in noi și trebuie sa deplorámu și in publicu de o parte puțin'a esperiintia a Româniloru in afacerile publice, dar mai multu de alta parte supremati'a și exclusivismulu, de cari se folosescu compatriotii nostri fatia cu noi. Acésta supremati'a o suferimu cu atât'a mai greu, căci in totu scaunulu Sighisiórei, alu Mediasinului și alu Cuhulmului, încátu scimu, nu este unu singuru ámploiatu, unu singuru advocatu románu. Loculu acestor'a insa va cercá a-lu supplini jurnalistic'a romána; de aceea și rogámu pre toti Români, a ne descoperi ori-ce abusuri ale oficiulu publicu, ce se facu; căci suntemu resoluti a le publicá și a le combate cu tóte armele, ce ni le concedé legea și dreptatea. Red.)

Pest'a in 8 Februaru 1864.

Tinerimea romána dela universitatea de aici s'au indatinatu de vr'o căti-va ani a dá in carnavalu unu banchetu romanescu, la care sa-si uite grijile cele multe și sa se legene in bratiile desfatárei cordiale. Asiá și in carnavalulu anulu acestui-a s'a contiesu a eserciá datin'a acést'a și in 24 Ian. (5 Febr.) s'a serbatu in sal'a cea mare din otelulu „la archiducele Stefann“ banchetulu romanescu, care cu atâtu mai tare merita a fi amintitu, cu cátu tinerimea pe de o parte a fostu onorata de óspeti fórte straluciti, éra pe de alta parte banchetulu a fostu acompaniatu de productiuni musicale și declamári, a căroru esecutare á surprinsu și incantatu pre fia care óspe.

La 7 óre sér'a s'au adunatu óspetii, și orchestrulu, compusu din tineri románi, au inceputu o ouvertura din oper'a Tancred, care a esecutat'a-o asiá de escelinte, încátu si-a castigatu complacerea meritata. Dintre piesele esecutate de orchestrulu au facutu mai mare furore „Cântulu pecurariulu“ și „Ardelenele și Banatienele“, dintre care celu d'antáiu a fostu repetitu. In orchestrulu a escelatu mai cu séma dirigintele, Ioann Lemény, care și cá membru arangiatoriu a seceratu lauda. Mai departe ne-au incantatu in sér'a acést'a „Mut'a de Portici“, esecutata pe violina de Ioann Siepetianu și acompaniata pe piano-forte de D-r'a Iren'a Nedelcu; „Acumu e mediulu noptii“, aria din Romani'a de Constantin de Saligny, esecutata pre piano-forte de Stefanu Perianu, éra in fine „6-me varie“ de C. de Beriot, esecutate pe violina de Ioann Lemény și acompaniata pe piano-forte de Stefanu Perianu. Corulu vocalu a fostu eminente, declamările escelinti, încátu aplausele nu mai erau sa incete. Cátra 10 óre s'a finitu concertulu, și óspetii, între cari amu avutu rar'a norocire a numerá pre ilustrii barbati Antoniu și Georgiu de Mocioni, Ioann Dobranu, și pre lóta intieleginti'a romána din Pest'a afara de unu abtinutu, s'au departatu pentru o óra, cá sa petróca pre dómneie, ce au onoratu tinerimea la concertu, și sa se re'tórca la banchetu (óspetiu.)

La 11 óre s'a inceputu banchetulu, care a fostu arangiatu cátu se póte de elegantu; in fruntea mesei au cuprinsu locu ilustrii barbati de Mocioni. Toastulu celu d'antáiu l'a radicatú membrulu arangiatoriu Iosifu Vulcanu, multia-

mindu óspetiloru pentru onórea și simpatiele documentale éra D-lu profesoru de limb'a romána de la universitate, Alesandru Romanu, radicá unu toastu in sanetatea ilustriloru barbati de Mocioni, și tinerimea intréga a intonatu in „sa traiesca!“ nenumerate. D-lu Vincentiu Babesiu multiamu in numele ilustriloru barbati și aduse unu: „sa traiesca!“ diletantiloru, cari partea cea mai mare se bucura de sprijinulu illustrei familie de Mocioni. Dupa aceea distinsii óspeti și luara diu'a buna, și tinerimea i petrócu cu „Sa traiesca!“ pána ce parasira sal'a, și atunci incepú „Calusierulu“, „Ardelenele“ și „Banatienele“, cari s'au jocatu cu entusiasmulu tineretiloru. Abiá cátra 3 óre dimineti'a tinerimea s'a despartitu, remanendu-i neuitata sér'a de 24 Ian. (5 Febr.) Comitulu arangiatoriu au avutu de partea stánga a peptulu tricotorulu natíonalu, dimpreuna cu simbolulu dreptáti. Priimésca multiamire publica pentru arangierea elegantá și surprinderea, ce a casionatu-o toturoru!

Unu banatienu.

Varietáti și noutáti de di.

(Distinctione.) Maiestatea Sea Imperatulu tramisú pre capitanulu Contele Kinsky la generalulu Br. Gablenz, spré a-i transpune medaliele, ce le daruiesce Mai. Sea oficeriloru și soldatiloru, cari s'au distinsu in lupt'a de lángha Königsberg in Schleswig. —

(Armat'a Romaniéi.) Dupa o corespundintia din Bucuresci a foi „Bucovina“, armat'a actuala a Romaniéi e compusa astfelu: 7 regimente infanteria a 2000 feciori-8400, 1 batalionu de venatori 800, trupe de geniu 600, pompieri 500, 1 regimentu artilleria 800, 2 regimente de ulani a 700 feciori-1400, 2 escadróne trenu (trasuri, Fuhrwesen) a 200 feciori-400, 1 divisiune gendarmi 1000, 17 escadróne do-robanti a 250 feciori-4500, 5 batalióne granitieri a 1000 feciori-5000, 2 companii de flotila a 150 feciori-300, cu totulu dar 23,450 feciori. Artileria deocamdata consta din 24 tunuri. — Déca suntu autentice datele aceste, ceea-ce nu potemu nici afirmá nici denegá, apoi intr'adeveru trebuie sa ne mirámu de unele jurnale germane de ale nóstre, cari striga pán' la ragusiéla, ca Romani'a inarméza preste mesura; căci cumca la o tíera de 5 millióne locuitori e destulu o armata de 23,000 soldati, nu va poté sustiné nimenea, care scie, ca tieri de trei, de patru, ba de cinci și de siese óri mai mici decâtu Romani'a, au armate indoitu și intreitu asiá de mari!

(Bugetulu Franciei.) Spesele imperiulu francesu pe anulu 1865 s'au preliminaru cu 108,650,000 franci, din cari 60,000,000 pentru lucruri publice, 14 millióne pentru marina și colonii, și numai 6 millióne pentru ministeriulu de resbelu. Acolo se pune summ'a cea mai mare pe lucruri publice, la noi pe armata. —

(Furtu cu galanteria.) De curendu calatori in Franci'a unu Domnu elegantu pe drumulu de feru, și intrandu in vagonu aflá altu domnu elegantu, cu care incepú a conversá despre un'a și despre alt'a. Cestu din urma presentá celu d'antáiu tabachier'a sea, și cel'a trase din tabacu și adormi; candu se desceptá, éra in Parisu; dar orologiu, lantiu, inele, bursa cu câteva mii de fiorini erau duse. Tabaculu de nasu adeca fusese narcotieu (adormitoriu.)

(Balunen'datinatu.) D. Preotu G. P. din P. ne tramite o corespundintia estinsa, in carea ne spune, ca prin staruinti'a sea s'au arangiatu in Z. unu „balutiú“ (dupa espressionea Dsele), pentru — biseric'a din P., din care au resultatu castigu curatu summa summarum 22 f. 20 xr. v. a. Totdeodata ne róga a publicá pe lángha acésta corespundintia și numele toturoru contributoriloru spre acestu scopu, respective alu mancoriloru, beutoriloru și jocatoriloru la acestu „balutiú“. Amu comite unu abusu de oficiu, facendu destulu acestei cereri; nu cá candu amu nesocotí scopulu celu bunu pentru care s'a colectatu, ci pentru-ca nu potemu aprobá mijlócele luate intr'ajutoriu, si afara de aceea colónele díuarieloru suntu ocupate cu alte lucruri. Ne folosimu insa de ocașiune, pentru de a spune d. Parinte, ca fapt'a densului, de-si purcediatóre din zelu sinceru, totusi lovesce atátu in legile positive ale bisericei, cari-lu oprescu dela „balutie“, cátu și incontr'a moralei crescinesci in genere, carea canta nu numai la bunatatea scopulu, ci și la bunatatea mijlóceloru intrebuintiate spre vre'una scopu. Zidirea séu repararea unei biserice in ochii nostri e unu ce cu multu mai sublimu și mai santu, decâtu sa se póta intrebuintiá pentru efeptuirea eii „balutie“. Nu jocandu, ci cugetandu și lucrandu servimulu lui Domnedieu; unu balu pentru o biseric'a, marturisimulu sinceru, nu ni se pare multu mai bunu, decâtu o slujire lui Vaalu. Nu poteti sluji lui Domnedieu și Mammonci!

Bancnotele in moneta conventiunala

cu 1 Ianuarie 1867 esu de totu din cursu. Banc'a natfunala provóca pre toti, cari mai au astfelu de bancnote, a le preschimhá pâna la acelu terminu; cáci altmintrea remánu de paguba cu ele. —

(C e p ó t e t e l e g r a f u l u !) Cuventulu de tronu alu reginei din Engliter'a, care cuprinde 1050 cuvinte, se telegrafa dela Londr'a la Parisu pe 5 droturi in 6 minute. —

(Innecare infricosiata) Intr'unu orasiu rusescu se facusera dupa obiceiul boltitiei si cárciume pe ghiati'a depe Volg'a. O astfelu de cárciuma deodata se cufundá sub ghiatia si se 'meca cu tota bagagi'a, toti ómenii si toti caii ce erau in ea si 'mpregiuru. Numerulu ómeniloru periti astfelu face vr'o 200; cáci cu cei din cárciuma se 'necara 'mpreuna si altii, cari de la malulu apei le 'alergasera intr'ajutoriu. —

Din câmpulu de lupta. Scirile, care le avem pâna acum, suntu tóte in favórea armatei Schleswig—Holsteiniane adeca a Austro-Prussiloru. In 6 Febr. n. au avutu brigad'a Nostiz o lupta crâncena cu Danii. La acésta lupta au participatu si vreocâteva escadróne de hussari dela reg. Liechtenstein. Lupt'a se dice ca au fostu marétia, in carea regim. de infanteria „regele belgiiloru“ si batalionulu alu 9 de venatori au patimitu fórt tare. Despre quartirele generale ni se spune, ca in 7 Februaru n. erau in Frörup la Oversee (pentru Austriaci) si in Glückburg (pentru Prussi.)

Tóta lumea dar e plina de sgomotulu armeloru din Schleswig. Cu deosebire se discutéza parasirea Danewirkului din partea Danesiloru. Despre acésta fortificatiune amu vorbitu mai pe largu in unulu din nr.ii din urma; repetim, ca Danewirk e o colina facuta de câte-va sute de ani pentru apanarea tieriei. Ea adeca taia Schleswig-ulu dela resaritu spre apusu, si astfelu e o fortarétia naturala capace de a opri navalirile inimice dela médiad, mai cu séma candu esu apele si esundéza siesurile cele baltóse de dinaintea lui. Danesii fortificasera acésta positiune cu nespusa ostenála in anii din urma, si acum steteau dealungulu eii vre-o 30,000 soldati cu vre 100 tunuri. Austriacii si Prussii acceptau aicea un'a din cele mai sangeróse batái in acésta campania; dar mirarea loru fu mare, si a lúmei dinafara si mai mare, cându vediu-ra, ca Danesii in nóptea din 5 spre 6 Februaru nou parasisera acésta positiune tare, lasandu in urma-si 62 tunuri batute cu cuie.

Lucrulu acum se esplica de sine singuru asiá. Prussii sub comand'a printului Friedericu Carolu trecura in nóptea din 5 spre 6 Februaru preste riulu Schlei spre resaritu dela Danewirk, voindu a atacá pre Danesii din cóste, pecandu Austriacii innaintau din frunte. Danesii vedindu-se astfelu in periculu de a fi atacati de dóue párti, ba inca de a li se taia lini'a de retragere cátra Flensburg, fura siliti a se retrage, cu atát'a mai vertosu, cáci numerulu loru erá multu mai micu decátu alu inamiciloru. Astfelu Danesii se retraserá spre médiánópte, urmariti de Prusi si Austriaci, dar totu mereu luandu positiuni bune si oprindu inaintarea cestoru din urma prin lupte sangeróse.

Cea d'antáiú din aceste lupte fu la Idstedt, in carea escelara brigad'a austriaca Nostiz si mai multe escadróne din husarii Liechtenstein. — Regele din Dani'a s'a retrásu (jurna'ele germane, bete de triumfu, dicu ca a fugitu) la Kopenhagen. — Unu milu dela Idstedt spre mn, la Oversee fú a dóu'a lupta crunta, in carea Austriacii invinsera, luara mai multe tunuri si care si prinsera 200 Danesi; dar si ei avura perderi cumplite, cáci din regimentulu regele Belgiloru cadiura 17 ofiieri si 500 feciori. Colonelulu regimentulu, ducele de Württemberg, e ranitu de mórté, si Maiestatea Sea indata dupa lupta prin telegrafu lu denuim generalu.

Numele oficieriloru austriaci cadiuti si raniti suntu: dela reg. de inf. regele Belgiloru, cadiuti: Pflieger, Prokesch, Haydegg, Rehn; raniti: colonelulu de Württemberg, Vicecolonelulu Illeschütz, capitanulu Entner, Sabatowich, Hochhauser, Castella, Hoffmann, Froschauer, Rathlew, Köpler, Morawetz, Barmann, Wimpfen, Schwarz. Dela batall. 9. de venatori, morti: Laiml, Lamotte, Herold; raniti: Schmigocz, Hermani, Haradauer, Went, Urschütz, Pflug. Dela husari, ranitu Conte Lamberg. —

Dela Oversee se retraserá Danesii totu luptandu-se spre médiánópte; la Lübeck iar se 'nceise o lupta intre ei si Prussi. Danesii remasera invinsi si se retraserá spre apusu. Austriacii intr'aceea pefugara o parte a Danesiloru pâna la Flensburg, unde stratele (ulitiele) cetátii insesi fara câmpurile bataliei. (Dupa o scire mai nóua nu, ci Danesii se retraserá nóptea.) Austriacii remasera invingatori, si Danesii se retraserá la Fridericia. E 'ndoiéla, mai continuá-voru

o lupta atátu de neegala ori se voru retrage la mare, se voru imbarcá si voru merge la Kopenhagen, asceptandu, dór continua diplomati'a opulu, care ei cu armele 'n mâni nu fusesera 'n stare a-lu sustiné.

Luptele sangeróse se continua; Austro-Prusii cérea a tai'a Danesiloru lini'a de retragere si astfelu a-i prinde.

Prospectu politicu.

Resboiulu din Schleswig-Holstein se vede a-si arelá cechulu seu si in alte párti alé Europei. Lassamu pre Germani'a, carea e prea interesata in cestiunea acést'a si trecemu la partitulu actiunei in Itali'a. Acestu partitu vede in resboiulu de fatia inceputulu crizei europene, si dice ca momentulu celu mai oportunu pentru o actiune aru fi tempulu de fatia. In legatura si cu acestea de mai susu dar si protestulu din partea Italiei, insemnámu o nota, ce se dice, ca s'aru fi datu din partea ministrului de esterne Venesti Venosta dlui Drouyn de Luys, prin care nota guvernulu italianu se plânge asupr'a Austriei, ca aru fi vatematu tractatulu dela Zürich. Invinuirile suntu afara de cele aduse in nrulu trecut, ca furi multi din partile austriace jefuiescu pâna catra Moden'a si apoi fugu sub scutulu Austriei.

Dar sa lasámu terenulu acest'a secu si sa ascultámu o Ieremiada rusesca reproducá si de Botschafter. Ea tractéza despre Romani'a.

„Impregiurarile nóstre, dice, suntu totu mai fatale pe di ce merge. Principele Cuz'a tientesce, ca prin ajutoriulu Franciei si alu Iesuitiloru sa-si póta pune diadem'a regala a Romaniei pe capu. Ajutoriulu celoru din urma l'au castigatu prin aceea, ca au promis agentiloru ordinului iesuiticu a subordiná biserie'a greca din principate scaunulu romanu ori celu pucinu a trece cu toti partisionii sei la catolicismu. Cuz'a si arata inimicitia sea cátra clerulu grecu (!) prin aceea, ca predéza prin Gendarmii sei sub pretestulu, ca scumpeturile monastiriloru s'aru tinea de statu. Lucrurile cele mai de lipsa pentru cultu se confisca, si se fura apoi parte de cátra Gendarmi, parte se dau la persóne inalte, care apoi le vendu la Evrei. . . .

Dupa aceste cspectoratiuni cari n'au nici unu contienementu. si cari de siguru voru fi esútu din pén'a unui archimandritu grecu, carele nu va mai fi avendu de unde sa suga, in urm'a secularisarei monastiriloru—mai urméza si alte denuntiari, prin care vrea sa atraga atentiunea puteriloru garanti, spunendu, ca principele Cuz'a nu-si face capulu calindariu din notele puteriloru garante, nici din concentrarea trupeloru turcesci la Siuml'a. In fine corespundintele din Bucuresci aru mai dori vre o câteva trupe din partea puteriloru subscribe la Parisu. Are inse omenia de a spune, ca o parte numai din locuitorii Romaniei dorescu pre Turci cá pre patroni. religiunei loru (de siguru iarú calugarii greci, cari aveau câte dóue trei si mai multe concubine,—va se dica religiune turcesca.) In fine spune, ca pensiunea ce li se da din partea statului, nu le ajunge nici de o mancare pe di (seracii ómeni!) Mai suntu si alte, care tóte cadu asupr'a Iesuitiloru si a principelui.

Noi cari scimu despre secularisarea monastiriloru dise „inchinate“, ne putem esplicá asemenea corespundentie. Romanii in sa purcéda pe calea prosperarei sele cu mai pucine certe si mai multe fapte, si atunci nu se va teme de nimenea, cáci toti i voru fi amici.

Preturiile de piatia

din Sabiiu, Vineri in 31 Ian. (12 Febr. 1864.

	fl.	xr.
Gráulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de códa „	3	7
Secar'a galét'a nemtiesca (Metzen) *)	2	27
„ de midilocu „	2	20
„ de códa „	2	13
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	53
„ de midilocu „	1	47
„ de códa „	1	40
Cucuruzulu galét'a nemtiesca (Metzen) *)	2	13

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

Burs'a din Vienn'a in 31 Ian. (12 Febr.) 1864.

Metalicele 5%	72 10	Actile de creditu	181
Imprumulu nat. 5%	79 85	Argentulu	118 75
Actile de banca	777	Galbinulu	5 70

CORESPUNDINTIA. I. I. in P. Amu creditu ca nu Ti-amu fi binevoitori adevérati, déca amu publicá cele tramise; si sperámu, ca preste putínu ne vei multiamí.